

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

(повна назва кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація»

(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Управління туристичним та курортним бізнесом»

(назва магістерської програми)

на тему: **«Особливості інтеграційних процесів у розвитку туристичних
дестинацій»**

Виконавець:

Студент факультету міжнародної економіки

Урсу Владислав Володимирович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент

Шикіна Ольга Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний світовий туристичний ринок переживає глибокі трансформації, зумовлені глобалізацією, цифровізацією економіки та змінами споживчих уподобань. Туристичні дестинації як ключові об'єкти конкурентної боротьби на цьому ринку стикаються із необхідністю впровадження інноваційних підходів до управління та розвитку. Одним із найбільш ефективних інструментів підвищення конкурентоспроможності дестинацій є інтеграційні процеси, що охоплюють кооперацію між різними суб'єктами туристичної діяльності, міжсекторальну співпрацю, а також міжнародну інтеграцію.

Інтеграційні процеси в туризмі дозволяють створювати унікальні комплексні туристичні продукти, що базуються на синергії ресурсів, сервісів і можливостей різних учасників. Водночас вони сприяють сталому розвитку дестинацій через посилення соціально-економічного та екологічного ефекту, залучення інвестицій і впровадження сучасних технологій. Особливо важливою є інтеграція у регіонах з нерозвиненою туристичною інфраструктурою, де вона може стати потужним рушієм економічного зростання, створення робочих місць і підвищення якості життя населення.

В Україні, яка має багатий туристичний потенціал, інтеграційні процеси у розвитку туристичних дестинацій набувають особливої актуальності. Вони сприяють зростанню міжнародної привабливості дестинацій, формуванню регіональних туристичних кластерів та впровадженню європейських стандартів управління і сервісу. У контексті децентралізації інтеграція між громадами, місцевим бізнесом та органами державної влади стає ключовим фактором для досягнення успіху в управлінні туристичними ресурсами.

Дослідження особливостей інтеграційних процесів у розвитку туристичних дестинацій є необхідним для виявлення оптимальних підходів до управління цими процесами, формування науково обґрунтованих стратегій та інструментів, що дозволять дестинаціям ефективно адаптуватися до викликів сучасного туристичного ринку. Це визначає актуальність теми як з наукової, так і з практичної точки зору, сприяючи подальшому розвитку теорії і практики управління у сфері туризму.

Мета написання кваліфікаційної роботи – виявлення шляхів застосування інтеграційних процесів у розвитку туристичних дестинацій.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких завдань:

- надати теоретичні підходи до аналізу розвитку туристичних дестинацій на засадах інтеграції;
- розглянути організаційно-економічні засади дослідження процесу інтеграції у сфері туризму;
- проаналізувати методичні основи економіко-математичних досліджень у туризмі;
- розглянути моделі інтеграції ринку туристичної діяльності;
- проаналізувати тенденції розвитку туристичних дестинацій України;
- дослідити потенціал впровадження інтеграційних процесів на прикладі Одеси;

- навести прояви моделей інтеграції туристичних дестинацій Одеси;
- надати шляхи підтримки розвитку сфери туризму в контексті інтеграційних процесів.

Об'єкт дослідження – процес реалізації інтеграційних процесів у розвитку туристичних дестинацій.

Предмет дослідження – науково-практичні питання шляхів впровадження особливих інтеграційних процесів у розвитку туристичних дестинацій.

Методика дослідження роботи є діалектичний метод дослідження, який дозволяє розглядати явища та процеси у їхньому взаємозв'язку та динамічному розвитку. Для досягнення поставленої мети та розв'язання завдань дослідження було використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Абстрактно-логічний метод забезпечив узагальнення теоретичних положень, визначення сутності ключових понять та формування висновків. Системний аналіз дозволив розглянути механізми та особливості інтеграційних процесів у розвитку туристичних дестинацій. Для наочного представлення результатів дослідження було застосовано графічний метод, який дозволив ілюструвати основні тенденції у розвитку туристичних дестинацій. Конструктивний та експериментальний методи були використані для розробки рекомендацій та оцінки результатів впровадження інтеграційних заходів для туристичних дестинацій України.

Інформаційну базу дослідження становлять як теоретичні, так і практичні джерела. Теоретична основа включає наукові праці українських та зарубіжних учених у сфері туризму, зокрема з питань інтеграції, кластеризації та кооперації туристичних дестинацій. Використано методичні рекомендації та інструкції, розроблені Всесвітньою туристичною організацією (UNWTO), нормативно-правові акти України, які регулюють діяльність суб'єктів туристичної діяльності, а також інструктивні матеріали, що визначають правила кооперації у туристичній сфері. Практична база дослідження включає статистичні та аналітичні дані щодо розвитку туристичних дестинацій України, внутрішньогосподарську звітність готелів, а також інформацію про діяльність міжнародних готельних та туристичних мереж, що дозволяє оцінити їхній внесок у формування інтеграційних зв'язків.

Попри значну кількість наукових публікацій, присвячених питанням інтеграції в туризмі, питання форм кооперації та особливостей розвитку туристичних дестинацій залишається недостатньо дослідженим. Сучасний етап розвитку туристичної галузі України потребує впровадження інноваційних підходів до управління дестинаціями з акцентом на створення кластерів та інтеграційних об'єднань.

Результати дослідження мають значний практичний потенціал, оскільки запропоновані підходи та інструменти можуть бути використані для вдосконалення управління туристичними дестинаціями. Практична цінність полягає у можливості адаптації концепцій інтеграції та кооперації до реальних умов туристичного ринку України. Зокрема, результати дослідження можуть бути застосовані при розробці та впровадженні кластерних ініціатив для розвитку туристичних дестинацій на регіональному рівні.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (61 найменування). Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 90 сторінок комп'ютерного тексту. Основний зміст викладено на 75 сторінках. Робота містить 20 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано:

1. Урсу В.В. Маркетинг підприємств готельного господарства / Матеріали Всеукраїнській науково-практичній інтернет конференція «Готельно-ресторанний та туристичний бізнес в Україні: проблеми та перспективи розвитку» (24-25 квітня 2024 р.). Миколаїв. 133 с. С. 65-67.
2. Урсу В., Шикіна О.В. Процес інтеграції у сфері туризму : Глобалізаційні процеси : виклики та рішення : матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, МГУ, 12 листопада 2024 р.). 2024 р. 243 с. С. 205-206
3. Урсу В.В., Шикіна О.В. Теоретичні підходи до аналізу розвитку туристичних DESTINATION на засадах інтеграції / Глобалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (Одеса, 18 жовтня 2024 р.) [Електронний ресурс]. Одеса: ОНЕУ, 2024. 360 с. С. 316-317. URL: <https://dspace.oneu.edu.ua/>

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи дослідження туристичних DESTINATION в умовах інтеграції» розглянуто основи теоретичних підходів до визначення та розвитку туристичних DESTINATION у контексті інтеграційних процесів. Проаналізовано сутність та характеристики туристичних DESTINATION, їхнє місце у структурі туристичного ринку, а також особливості управління в умовах глобалізації. Досліджено взаємодію суб'єктів туристичного бізнесу у межах DESTINATION та її вплив на підвищення туристичної привабливості. Зокрема, окреслено методологічні підходи до аналізу процесів інтеграції та їхню роль у створенні конкурентоспроможних DESTINATION.

У другому розділі «Інтеграція як чинник розвитку туристичних DESTINATION» увагу зосереджено на аналізі моделей інтеграції у сфері туризму та їхньому впливі на розвиток туристичних DESTINATION України. Розглянуто основні форми інтеграції, такі як стратегічні альянси, мережеві об'єднання та кластерні ініціативи. Вивчено інституційні та інфраструктурні передумови для кооперації суб'єктів ринку та їх роль у підвищенні конкурентоспроможності туристичних DESTINATION.

У третьому розділі «Шляхи розвитку туристичних DESTINATION на засадах інтеграційних процесів» розглянуто перспективи розвитку туристичних DESTINATION України шляхом впровадження інтеграційних підходів. Досліджено моделі інтеграції DESTINATION на прикладі міста Одеси, що демонструє можливості поєднання зусиль туристичних підприємств у межах культурно-гастрономічних заходів, таких як «Гастро WINE Week Odesa». Запропоновано низку заходів для підтримки розвитку інтеграційних процесів, зокрема фінансова, організаційна та інформаційна підтримка з боку держави.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки.

1. Теоретичні підходи до аналізу розвитку туристичних дестинацій на засадах інтеграції охоплюють комплекс моделей та інструментів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності туристичних регіонів. Інтеграція на основі кластерного підходу, використання ДМО, мережових форм та цифрових хабів дозволяє створити сучасні туристичні продукти та забезпечити стаке управління дестинаціями. Подальші дослідження повинні бути зосереджені на адаптації цих підходів до конкретних умов України та формуванні рекомендацій для розвитку туристичних дестинацій у контексті глобальних викликів та цифрової трансформації.

2. Організаційно-економічні засади інтеграції у сфері туризму створюють підґрунтя для підвищення конкурентоспроможності туристичних дестинацій. Інтеграція забезпечує консолідацію ресурсів, знань та технологій учасників туристичного ринку, що дозволяє створювати комплексні туристичні продукти та забезпечувати їхнє сталий розвиток. Використання підходів координації, кластеризації, мережової взаємодії та цифрових інновацій підвищує ефективність управління дестинаціями та сприяє залученню інвестицій у регіони. Перспективними напрямками подальших досліджень є вивчення інтеграції цифрових технологій у процес управління дестинаціями та створення «розумних» туристичних екосистем.

3. Методичні основи економіко-математичних досліджень у туризмі забезпечують комплексний підхід до аналізу інтеграційних процесів та їх впливу на розвиток туристичних дестинацій. Завдяки індексному, факторному аналізу та сценарному моделюванню можна оцінити ефективність впроваджених інтеграційних заходів, визначити ключові фактори впливу та сформулювати прогнози розвитку. Інтеграція цифрових технологій у процес управління дозволить покращити моніторинг і контроль за досягненням стратегічних цілей.

4. Міжнародні туристичні організації відіграють важливу роль у розвитку глобального туристичного ринку, забезпечуючи інтеграцію зусиль державних та приватних установ. Основними формами співпраці є участь у міжнародних туристичних виставках, ярмарках та біржах, що сприяє просуванню нових туристичних продуктів і налагодженню партнерських зв'язків. Інтеграція у світовому туризмі відбувається через створення стратегічних альянсів, корпоративних об'єднань і міжгалузевих партнерств між готельними, ресторанными та транспортними підприємствами. Важливу роль у цьому процесі відіграють транснаціональні корпорації та цифрові платформи, що сприяють впровадженню інновацій та підвищенню конкурентоспроможності. Інтеграційні процеси сприяють диверсифікації ризиків, оптимізації витрат та створенню нових можливостей для розвитку міжнародного туризму.

5. Туристичні дестинації України перебувають у процесі трансформації, спрямованої на відновлення, зміцнення конкурентних позицій та пристосування до нових реалій. Попри виклики війни, підприємства галузі активно впроваджують

інноваційні підходи до управління DESTИНАЦІЯМИ, підвищують безпеку туристів та розширюють спектр пропонованих послуг. Основний акцент робиться на розвиток внутрішнього туризму та створення нових туристичних продуктів, що відповідають сучасним запитам ринку.

6. Інтеграційні процеси у сфері туризму сприяють розширенню доступу до міжнародних ринків, підвищенню інвестиційної привабливості та покращенню якості туристичних послуг. Вони забезпечують економічне зростання, збільшення туристичних потоків та створення нових робочих місць. Завдяки співпраці з міжнародними мережами та організаціями відбувається гармонізація законодавства, розвиток державно-приватного партнерства та підвищення рівня професійної підготовки персоналу. Результати дослідження показали високий рівень зацікавленості бізнесу Одеського регіону у впровадженні інтеграційних процесів для залучення туристів у низький сезон. Основними напрямками інтеграції визначено розвиток нових туристичних продуктів, таких як гастрономічні події та тематичні тури, а також впровадження цифрових платформ і державно-приватного партнерства. Водночас ключовими викликами залишаються нестача фінансових ресурсів, низький рівень координації між учасниками ринку та безпекові ризики, що впливають на привабливість регіону. Ініціативи на кшталт «Гастро WINE Week Odesa» визнані перспективними, оскільки більшість респондентів готові до співпраці для створення комплексного туристичного досвіду. Попри виклики, бізнес оцінює можливості позитивно, вбачаючи у впровадженні інтеграційних процесів шлях до підвищення конкурентоспроможності регіону та активізації внутрішнього туризму.

7. Впровадження гастрономічних подій та тижнів, зокрема ініціативи «Гастро WINE Week Odesa», є ефективним інструментом популяризації локальної кухні та винної культури, що підвищує туристичну привабливість регіону в низький сезон. Культурно-гастрономічні колаборації з театрами, музеями та кінотеатрами сприяють створенню комплексного туристичного продукту, здатного залучити туристів із різними інтересами. Організація зимових святкових заходів, таких як різдвяні ярмарки та тематичні вечірки, дозволяє активізувати туристичний потік та збільшити економічну активність місцевого бізнесу. Інтерактивна карта подій з календарем культурних, гастрономічних та спортивних заходів підвищує доступність інформації та спрощує процес планування туристичних подорожей. Інтеграція туристичних пакетів, що включають проживання, гастрономічні враження та культурні події, створює комплексний досвід для туристів і стимулює тривалість їхнього перебування в регіоні. Тематичні маршрути, зокрема гастротури, присвячені бессарабській кухні, активізують співпрацю між ресторанами, готелями та виробниками локальних продуктів. Запропоновані заходи формують цілісний туристичний продукт, який сприяє зниженню сезонності, підвищенню конкурентоспроможності DESTИНАЦІЇ та посиленню економічного розвитку регіону. Таким чином, інтеграція культурно-гастрономічних компонентів у туристичний сектор Одеси сприяє формуванню її іміджу як цілорічної туристичної DESTИНАЦІЇ з унікальними пропозиціями для туристів.

8. Алгоритм впровадження інтеграції туристичних дестинацій на засадах організації культурно-гастрономічного заходу є комплексним механізмом, який об'єднує зусилля державних органів, бізнесу, громадських організацій та культурних установ. Основними етапами процесу є визначення потенційних партнерів, узгодження цілей співпраці, розробка концепції заходу, координація логістики, проведення події, оцінка її ефективності та підтримка подальшої співпраці між учасниками. Такий підхід сприяє створенню унікального туристичного продукту, що забезпечує залучення туристів у період низького сезону, знижує рівень сезонності туристичних потоків та підвищує економічну активність місцевих підприємств. Завдяки ефективному плануванню, координації дій та формуванню єдиного брендингу заходів, інтеграція туристичних дестинацій може стати основою для створення нових туристичних продуктів, сприяти розвитку гастрономічного та культурного туризму та зміцнити імідж регіону як привабливої туристичної дестинації.

АНОТАЦІЯ

Урсу В.В. «Особливості інтеграційних процесів у розвитку туристичних дестинацій».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» за освітньою програмою «Управління туристичним та курортним бізнесом» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Об'єкт дослідження – процес реалізації інтеграційних процесів у розвитку туристичних дестинацій. Предметом дослідження є науково-практичні питання шляхів впровадження особливих інтеграційних процесів у розвитку туристичних дестинацій.

Метою роботи є виявлення шляхів застосування інтеграційних процесів у розвитку туристичних дестинацій.

У процесі дослідження було розкрито сутність поняття «інтеграція» та визначено основні форми її прояву у туристичній сфері. Проаналізовано сучасні підходи до реалізації інтеграційних процесів та розкрито їх значення для розвитку туристичних дестинацій. У роботі охарактеризовано інструменти та механізми, що сприяють активізації інтеграції на рівні туристичних підприємств та дестинацій.

За результатами дослідження сформульована доцільність впровадження шляхів інтеграції в Одеському регіоні на базі організації святкових подій у колаборації ресторанів, готелів, музеїв та театрів. Розроблено алгоритм проведення заходу до святкування Різдва.

Ключові слова: інтеграційна діяльність, туристична дестинація, організація свят, алгоритм впровадження заходу, туризм

ANNOTATION

Ursu V.V. «Peculiarities of integration processes in the development of tourist destinations».

Qualifying work on obtaining a Master's degree in the specialty 242 «Tourism and recreation» for the educational program «Management of tourist and resort business». – Odesa National Economics University. – Odesa, 2024.

The qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions, and a list of used sources.

The object of research is the process of implementing integration processes in the development of tourist destinations. The subject of the study is scientific and practical issues of ways of implementing special integration processes in the development of tourist destinations.

The purpose of the work is to identify ways of applying integration processes in the development of tourist destinations.

In the process of research, the essence of the concept of "integration" was revealed and the main forms of its manifestation in the tourism sector were identified. Modern approaches to the implementation of integration processes were analyzed and their significance for the development of tourist destinations was revealed.

The work characterized the tools and mechanisms that contribute to the activation of integration at the level of tourist enterprises and destinations.

Keywords: integration activities, tourist destination, holiday organization, event implementation algorithm, tourism